

Kako skratiti trajanje sudskih postupaka?

Panel diskusija o reformi pravosuđa

Svjetska banka i MP

Zagreb, 16. XI 2004.

Prof. dr. sc. Alan Uzelac

Uspjesi i propusti reforme

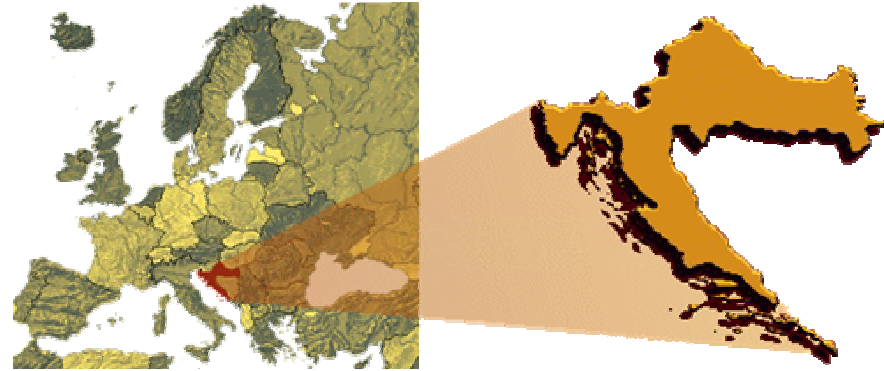

■ Uspjesi

- mobilizacija resursa
- vidljivost u javnosti, optimizam
- porast proračuna za pravosuđe
- ambiciozni planovi (Trg pravde)
- shvaćanje uloge alternativa (mirenje, arbitraža)
- početni rezultati (zemljišne knjige)

■ Propusti

- nedostatak sustavnog planiranja i praćenja
- koncentracija na marginalne aktivnosti
- lutanja i vraćanje na staro (javni bilježnici u ovrsi)
- upitni eksperimenti (sudski savjetnici, sudske takse)
- sporost informatizacije
- nepoduzimanje mjera u nekoliko ključnih područja:
  - sudska uprava; sustav pravnih lijekova; sudska statistika; viši sudovi; Zagreb

Aktualno stanje

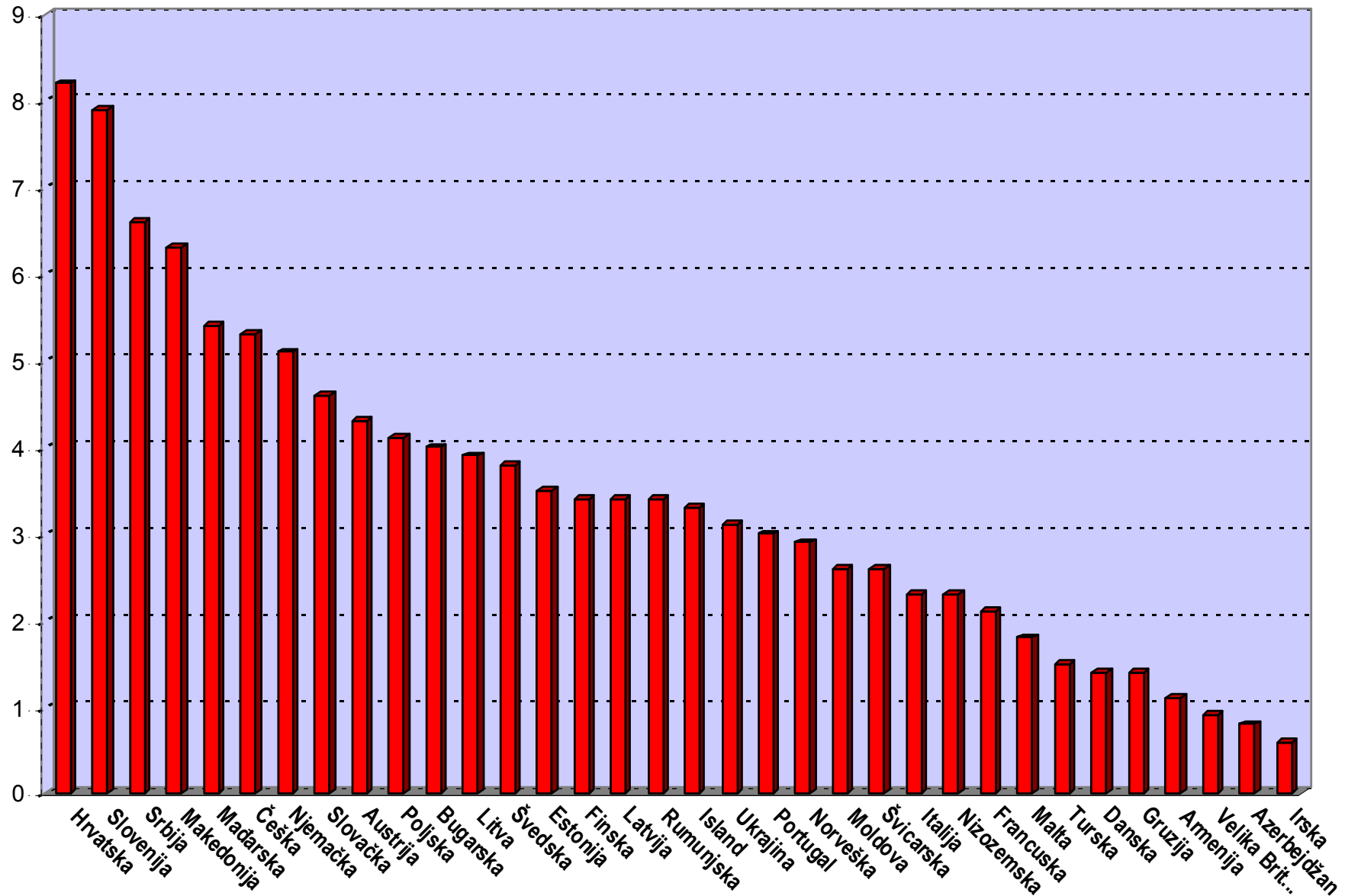

Resursi?

Zemlja	broj profesionalnih sudaca	broj sudaca na 100.000 stanovnika	broj zaposlenika u sudovima	broj ostalih zaposlenika na 100.000 stanovnika
Armenija	171	5,33	475	14,80
Austrija	1.732	21,47	5.401	66,95
Bugarska	1.550	19,76	4.028	51,34
Hrvatska	1.819	40,99	6.020	135,66
Češka	2.716	26,62	8.591	84,22
Danska	368*	6,85	2.201	41,00
Engleska i Wales	2.195*	4,22	8.631*	16,58
Estonija	237	17,48	1.300	95,87
Finska	875	16,92	2.586	50,01
Francuska	6.240	10,37	16.076*	26,71
Njemačka	20.901	25,30	60.087	72,74
Mađarska	2.757	27,18	7.557	74,51
Irska	119	3,04	1.030	26,29
Italija	6.720	11,72	32.223	56,21
Makedonija	642	31,74	2.096	103,63
Nizozemska	1.809	11,31	5.016	31,35
Norveška	652	14,41	1.025	22,65
Poljska	7.771	20,33	22.655	59,26
Portugal	1.551	14,90	9.730	93,49
Rumunjska	3.694	17,00	8.861	40,77
Srbija i Crna Gora	2.500	33,34	11.000	146,71
Slovačka	1.232	22,90	3.612	67,15
Slovenija	774	39,41	2.171	110,54
Švedska	1.693*	18,94	2.493*	27,88
Turska	5.255	7,49	21.458	30,58

Broj sudaca na 500.000 stanovnika

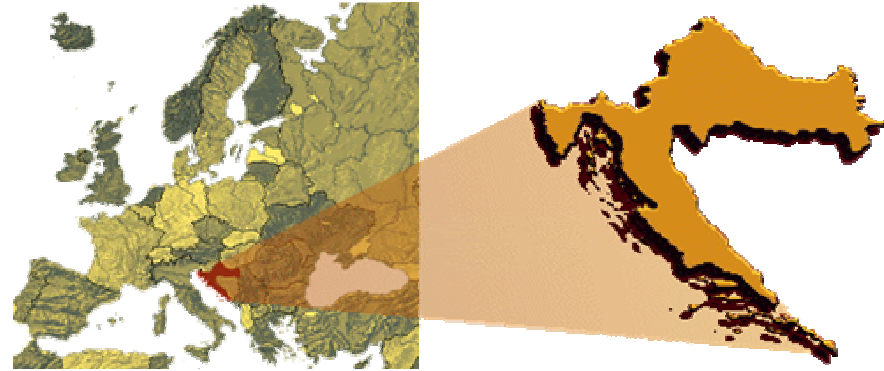

Izdaci europskih država za pravosuđe

€ /# stanovnika

Austrija	69,63
Hrvatska	30,43
Slovenija	51,42
Češka	21,86
Finska	51,03
Mađarska	27,00
Rumunjska	5,48
Francuska	32,99
Irska	36,17

neslužbeni podaci 2002.

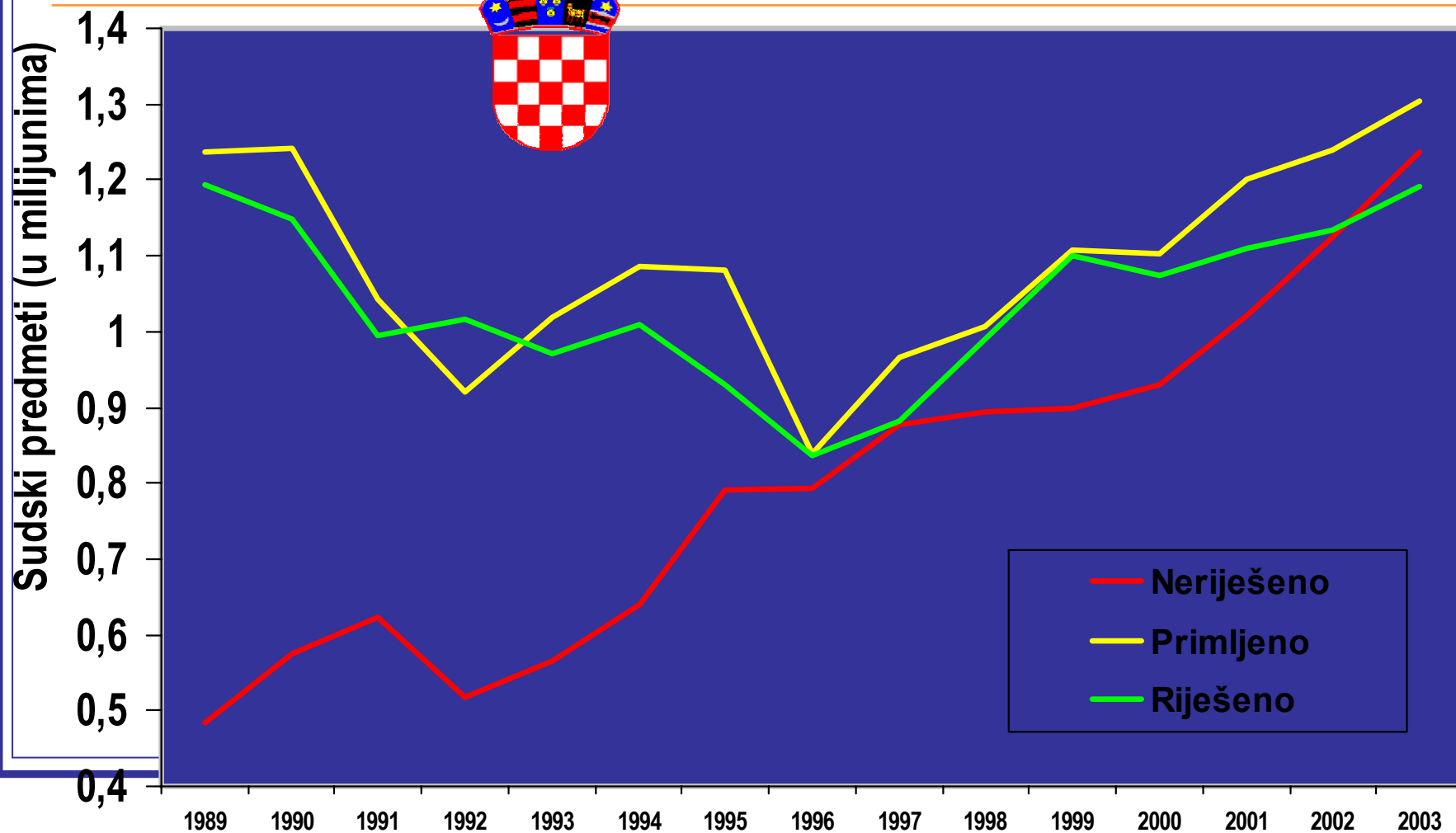

Aktualno stanje

Efikasnost?

Sudski zaostaci

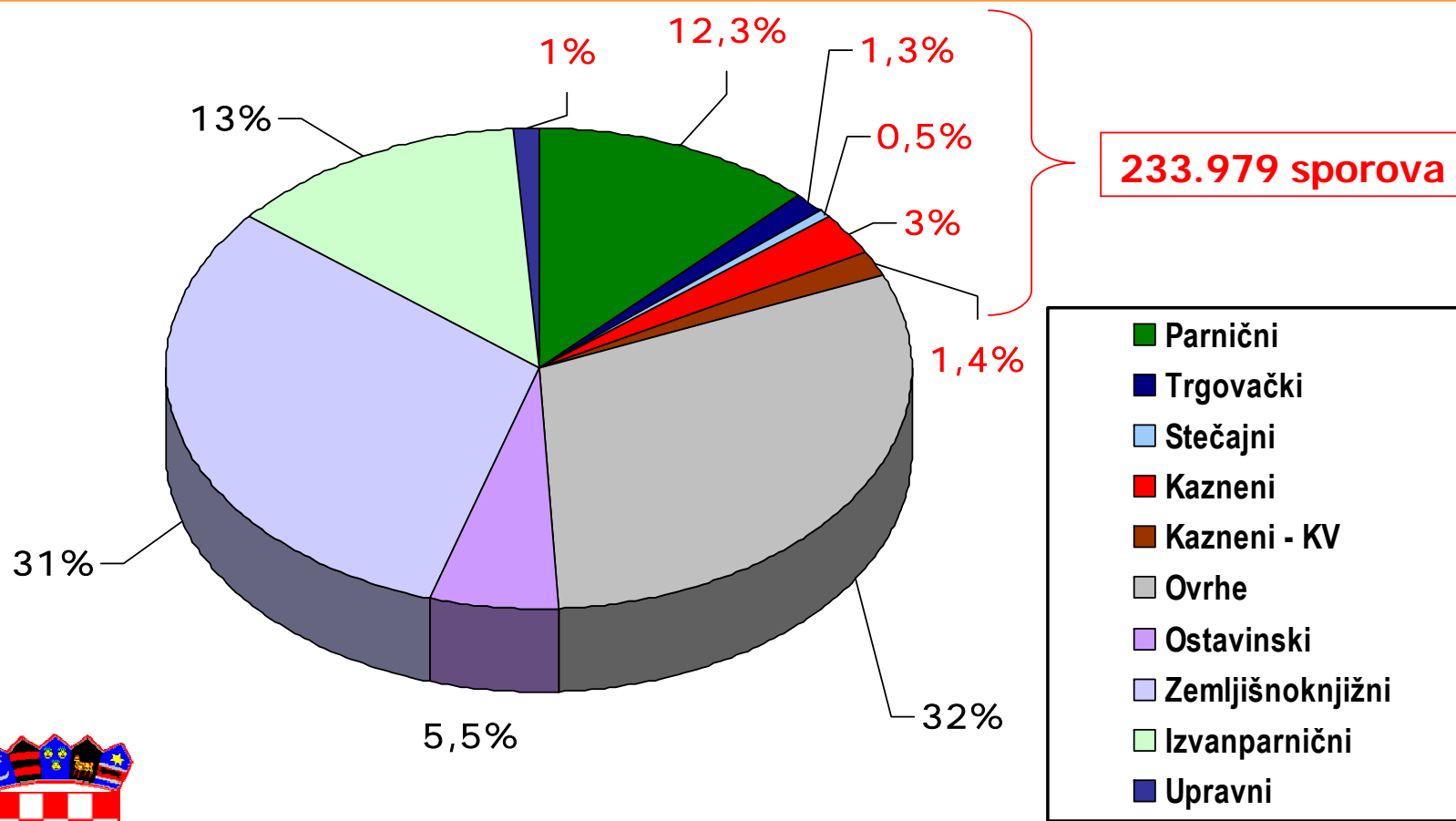

Struktura sudskih predmeta

Predmeti I stupnja	2001.	2002.	% promj.	2003.	% promj.
Kaznenih	28836	32598	1,30	35831	9,9
Kv predmeta	18909	18555	-1,9	16988	-8,4
Privrednih prijestupa	1489	855	-42,6	221	-74,2
Parničnih	125240	124994	-0,2	147743	18,2
Privrednih sporova	20407	20179	-1,1	15653	-22,4
Platnih naloga	618	219	-64,6	232	5,9
Ovrha	341649	319280	-6,5	368626	15,5
Ostavinskih	60545	62595	3,4	65984	5,4
Zemljišnoknjižnih	324330	356671	10,0	373283	4,7
Ostalih izvanparničnih	163983	182026	11,0	156876	-13,8
Po upravnim sporovima	13915	11480	-17,5	12046	4,9
Redovnih likvidacija i stečaja	3728	3347	-10,2	5497	64,2
S v e g a :	1103649	1132799	2,6	1198980	5,8

Udjeli spornih i nespornih predmeta

udjel u ukupnom broju sudskih predmeta (podaci: statistika MP 2003)

Problemi

Organizacija i učinkovitost

Logične konkluzije, nelogične aktivnosti

outsourcing?

- Koje sudske predmete treba delegirati na tijela i službe izvan sudbene vlasti?
  - “pravi sudski predmeti” ili sporedne djelatnosti?
    - parnični postupak ili ovrha?
    - sudski savjetnici kao kršenje prava na sud?
- Kome treba delegirati djelatnosti koje su danas u sudovima?
  - stečena prava ili sposobnost?
    - javni bilježnici ili profesionalni ovršitelji?
    - sudski referenti ili *Rechtspflegeri*?
- Što treba delegirati?
  - donošenje rješenja ili provedba ovrhe?
  - procesne zablude: rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave
    - feudalizacija umjesto automatizacije
- Zašto delegirati?
  - rasterećenje nije samo sebi svrha
  - omogućavanje pristupa pravosuđu: koncentracija na centralne sudske zadaće
    - problem evaluacije sudačkog rada

Recept za uspjeh

Kako skratiti trajanje?

Elementi prekomjernog trajanja

Prekomjerno trajanje postupka, odugovlačenje, zaostaci	Horizontalna analiza (analiza ukupnog trajanja postupka)	Prekomjerno trajanje unutar pojedinih kategorija slučajeva	Trajanje po pojedinim vrstama postupka (npr. naknade štete, bračni sporovi, vlasničke parnice, kazneni postupak)
			Trajanje po pojedinim sudovima (sudovi iste stvarne nadležnosti, sudovi na određenom teritoriju)
		Pojedini incidenti prekomjernog trajanja ("afere")	
	Vertikalna analiza (analiza kroz stadije postupka)	Prekomjerno trajanje u svim stadijima ("razvlačenje postupka")	
		Prekomjerno trajanje postupka u pojedinim segmentima ("uska grla")	Vrijeme čekanja (obrada, dostava...)
			Postupak (1st.; žalba...)

Novi cilj pravosuđa: razumni rok za svaki postupak

- sposobnost praćenja postupaka (ANALIZA)
- planiranje i predvidljivost trajanja (VIZIJA)
- kontinuirani nadzor (ODGOVORNOST)
- proračunske ovlasti (AUTONOMIJA)
- fokus na akutne probleme (FLEKSIBILNOST)
- prilagodljiv postupak (AKTIVIZAM)
- brza komunikacija (TEHNOLOGIJA)
- učenje na tuđim iskustvima (EUROPEIZAM)